

Zdzisław Stoliński (Kielce)

Rola nauczycieli techniki w rozwoju cywilizacji informacyjnej

Współczesna cywilizacja bywa nazywana informacyjną. Modelem społeczeństwa przyszłości staje się społeczeństwo bogate w informacje. Rewolucja informacyjna, w którą wchodzi rozwinięty świat, stwarza niezwykle szanse dla jednostek i społeczeństw. Zwiększając radykalnie możliwości przekazu informacji, stwarzając całkowicie nowe warunki dla ludzkiego komunikowania się i współdziałania. Najbardziej poszukiwanym towarem staje się informacja, a umiejętnością krytyczna analiza informacji zdobywanej różnymi kanałami, przetwarzanie jej, wnioskowanie, wartościowanie oraz praktyczne wykorzystanie.

Rozwój mediów elektronicznych sprawił, że jesteśmy świadkami zaniku dominacji kultury słowa drukowanego na rzecz kultury wizualno-informatycznej. Rozwijają się nowe metody kodowania danych bardziej przystosowane do percepcyjnych i umysłowych możliwości człowieka: kody analogowe i analityczne, kody charakterystyczne dla prawej i lewej półkuli mózgu (J. Koziński, 1995 s. 80).

Aby móc sprostać wyzwaniom współczesnego społeczeństwa informatycznego, za niezbędne uważać się powinno przygotowanie nauczycieli w zakresie edukacji medialnej. Pierwszy krok w tym zakresie wykonał Zakład Technologii Kształcenia na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, wprowadzając na kierunku studiów pedagogicznych, pierwszą w Polsce specjalność: edukacja medialna (W. Strykowski, 1995, 1996), co stanowi dobry początek do naśladowania przez inne uczelnie, a szczególnie przez Wyższe Szkoły Pedagogiczne.

Przywołując słowa J.D. Boltera, można powtórzyć, że techniką definiującą koniec XX wieku jest technologia informacyjna, będąca połączeniem informacji i telekomunikacji. Wymiernym tego przykładem jest łączenie mocy obliczeniowej komputera z mikrofalami, satelitami, kablami światłowodowymi i łączami telefonicznymi. Powstaje zupełnie nowa technologia komunikowania multimedialnego i interakcyjnego – tak zwane infostrady (A. Zajac, 1996). Pozwala to na przesyłanie oprócz danych komputerowych również obrazów wideo, obrazów fotograficznych, grafiki i rysunków, słowa mówionego i drukowanego, sygnałów alarmowych, pozwala na dokonywanie telezakupów, teleusług bankowych i zdalnego sterowania sprzętem domowym.

W raporcie Martina Bengenmanna pt. *Europe and the global information society* (Europa i globalne społeczeństwo informacyjne) czytamy: „Przygotowanie obywateli Europy do wkroczenia w erę informacyjną – oto zadanie priorytetowe. Podstawową rolę odegra tu edukacja i promocja. Biorąc pod uwagę poziom świadomości społecznej w Polsce w dziedzinie nowych technologii informacyjnych, jest on wciąż ograniczony. Stan ten w najbliższej przyszłości musi ulec zmianie.

Stwierdza się, że w polskich szkołach w ostatnich latach dokonano znacznego postępu względem kształcenia informatycznego, nie jest to jednak stan zadowalający, często odbywa się to kosztem przedmiotu techniki. Niewiele zrobiono, aby przygotować młode pokolenie do korzystania z nowoczesnych środków telekomunikacyjnych: mediów i mass mediów analogowych i cyfrowych, naziemnych i satelitar-nych.

Wydaje się słuszne, aby technologia informacyjna stała się elementem wychowania technicznego dzieci i młodzieży w ramach przedmiotu technika.

Analiza planów studiów i stosowanych programów nauczania na kierunku studiów wychowanie techniczne wskazuje, że zagadnienia technologii informacyjnej poruszane są w niewielkim zakresie. Stąd też postuluje się, aby na kierunku studiów wychowanie techniczne znacznie rozszerzyć program przedmiotu technologiczne kształcenia i zmienić jego nazwę na media elektroniczne – technologia kształcenia.

W ramach tego przedmiotu (A. Zając, 1996) proponuje następujące treści:

- analogowe urządzenia dźwiękowe – mono i stereofoniczne,
- cyfrowe urządzenia dźwiękowe,
- telekomunikacja i systemy telekomunikacyjne,
- telewizja czarno-biała, systemy telewizji kolorowej (NTSC, PAL, SECAM),
- telewizja satelitarna,
- infostrady multimedialne,
- technika filmowa,
- środki wizualne,
- podstawy psychopedagogiczne kształcenia multimedialnego,
- zasady realizacji dydaktycznych nagrań dźwiękowych,
- zasady realizacji dydaktycznych nagrań wideo,
- zagrożenia wynikające z mediów i mass mediów dla rozwoju psychiki,
- podstawy metodyczne wykorzystania mediów i mass mediów w kształceniu.

Wykorzystanie technologii informacyjnej w kształceniu nauczycieli techniki może okazać się twórcze i nośne dla prestiżu nauczania tego przedmiotu. Nauczyciele na zasadzie transformacji przeniosą proponowane zagadnienia do szkół, którymi żywo interesują dzieci i młodzież.

Wymieniając zalety mediów elektronicznych, nie sposób pominąć, jakie niosą ze sobą zagrożenia.

Świat XXI wieku będzie cechowała cywilizacja informacyjna i już dzisiaj musimy przygotować młode pokolenie do funkcjonowania w tym świecie. Zapowiadane są komputery, które zamiast ciągu kolejnych operacji, będą wykonywać szereg

obliczeń jednocześnie. Komputerom pracującym w technologii układów zintegrowanych pozwoli to żądane zbliżyć się do procesów przebiegających w ludzkim umyśle nie tylko wydobywać żądane informacje, ale również poddawać je całkowitej analizie i syntezie. Słusznie profesor Józef Koziński apeluje, aby koniec XX wieku był zarazem końcem nieodpowiedzialnego rozwoju. Rozwijanie kultury technicznej w tym duchu staje się naczelnym celem wychowania technicznego. Chcąc to osiągnąć, należy najpierw poznać i zrozumieć nowoczesną technikę i na takiej bazie przeciwdziałać jej negatywnym następstwom.

Literatura

Bolter J.D., *Człowiek Turinga*, PIW, Warszawa 1990.

Koziński J., *Koniec wieku nieodpowiedzialności. Jak żyć w XXI wieku*, Wydawnictwo J. Santorski, Warszawa 1995.

Strykowski W., *Edukacja medialna w programach kształcenia uczniów i pedagogów*. Referat wygłoszony na III Ogólnopolskim Sympozjum pt. „Przemiany w oświacie”, Iwonicz – Zdrój, 23–25 września 1996.

Zając A., *Multimedialne infostrady*, „Edukacja Medialna” 1996, nr 1.